

ภูมิหลัง

ในการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมนั้น เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมเป็นลิงที่ไม่สามารถแยกจากกันได้โดยเด็ดขาด เนื่องจากวรรณกรรมเป็นผลิตภัณฑ์ของสังคม นักเขียนบุญผิดิจารามก็เป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้น วรรณกรรมจึงสามารถสะท้อนเรื่องราวและเหตุการณ์ทางๆ ในสังคมได้ ดังความเห็นของเวลล์และ华伦ที่ว่า วรรณกรรมเป็นสถาบันทางสังคมและเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของสังคม ทั้งนี้ เพราะนักเขียนก็เป็นสมาชิกของสังคม เมื่อสร้างงานเขียนขึ้นมา ก็ยอมรับทอนภาพและอุดมการทางสังคมอย่างถาวรสิมอ (Wellek and Warren 1970 : 94-95) หรือคั้งที่กามสุกกล่าวว่า "ไม่มีศิลปินคนใดจะแสดงศิลปะออกมาได้โดยปราศจากความเป็นจริงทางโภณฑ์และเกล้าฯ เรียลลิซึมคำถ้าล้วนว่า นักเขียนใช้ความเป็นจริงในสังคมประกอบกับประสบการณ์ของตนเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดจินตนาการ และคงความเป็นจริงในสังคมผ่านงานวรรณกรรมไปสู่ประชาชนทั่วไป" (Kakonie and Desmarrais 1969 : ไม่ระบุ) วิทย์ ศิริวงศิริyanan ให้ความเห็นว่า นักเขียนสมัยไก่ตามไม่สามารถเลี่ยงอิทธิพลของสังคมในยุคสมัยของตนได้ ทั้งนี้ เพราะนักเขียนคนเดียวเปรียบเสมือนคนสามคน คือเป็นนักประพันธ์ เป็นหน่วยหนึ่งของคนในรุ่นนั้น และเป็นพลเมืองของสังคมอย่างน้อยก็จะแสดงความรู้สึกที่ตนมีอยู่เป็นส่วนรวมกับคนร่วมอัมมัยอกมาถ่าย (วิทย์ ศิริวงศิริyanan 2518 : 141 - 142) ความคิดเห็นของผู้ทั้งสองนี้อาจสรุปเป็นขอเท็จวิวัฒนาการ วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างยิ่ง สำหรับวรรณกรรมบันเทิงคือทั้งหลายนั้น คุณเมื่อโน้นักเขียนจะนิยมใช้เรื่องสั้นสะท้อนภาพหรือแนวคิดทางสังคมมากกว่าวรรณกรรมประเภทอื่น เช่น นบทละคร หรือ

นวนิยาย เพราะเหตุว่า เรื่องดังมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญคือ มีขนาดดั้นและกระชับ ทำให้นักเขียนสามารถใช้อ้อเรื่องราวและแนวคิดให้อย่างมีเอกภาพ และที่สำคัญที่สุดคือ สามารถสร้างความเข้าใจหรือเสนอความคิดกับผู้อ่านโดยใช้เวลาไม่นานนัก

เฉพาะเรื่องดังร่วมสมัยของไทยนั้น บุคคลชาววรรณกรรมส่วนหนึ่งมีความเห็นพ้องกันว่า มีเนื้อหาและแนวคิดซึ่งเกี่ยวพันกับสังคมมากกว่าวรรณกรรมประเพณี ดังเช่น สุชาติ สรัสศ์ศรี นักเขียนและนักวิจารณ์วรรณกรรมที่มีชื่อเดิมมากผู้หนึ่งได้ให้ขอสังเกตว่า แม้โดยความเป็นจริงแล้ว นวนิยายจะสละหอนแนวคิดแห่งยุคสมัยและภาพของสังคม ให้หนักแน่นกว่าเรื่องดั้น เพราะมีความยาวมากกว่า แต่ปรากฏว่าในนวนิยายร่วมสมัยของไทยยังคงเสนอเนื้อหาประเภทเริงรมย์มากกว่าที่จะเสนอสาระและแนวคิดทางสังคม ทั้งนี้ เป็นไปตามเงื่อนไขของสังคมที่ยังคงอยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม การผลิตวรรณกรรมจึงต้องคำนึงถึงผลทางธุรกิจเป็นส่วนใหญ่ และมักได้รับการ荫護จากชาติ สำนักพิมพ์ส่วนน้อย ที่มุ่งแสวงหาผลกำไรมากกว่าคำนึงถึงคุณภาพทางวรรณกรรม แท่สำหรับการเขียนเรื่องดั้นนั้น นักเขียนสามารถมีอิสระจากการกำหนดของระบบเศรษฐกิจ ได้บาง กล่าวคือ นักเขียนเรื่องดั้นส่วนใหญ่จะเป็นนักเขียนใหม่ หรือไม่ก็เขียนเรื่องดั้นเพื่อเป็นการทดสอบความสามารถของคนของก่อนที่จะหันไปเขียนนวนิยาย ดังนั้น จึงเน้นหนักแนวคิดและสาระมากกว่าที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์ทางค้านเศรษฐกิจ จากเหตุผลนี้ สุชาติ สรัสศ์ศรี สรุปว่า งานเขียนเรื่องดั้นของไทยจึงกลายเป็นงานเขียนที่เป็นตัวแทนแนวคิดของคนร่วมสมัยได้ก็แค่ไหนและแจ่มชัด ยิ่งกว่านวนิยายไทย ซึ่งมักเสนอเนื้อหาเน้นความบันเทิงให้กับผู้อ่านเป็นหลัก (สุชาติ สรัสศ์ศรี 2522 : ไม่มีเลขหน้า)

แนวทัศนะดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับขอสังเกตของ รื่นฤทธิ์ สัจพันธุ์ ที่ว่า เรื่องดั้นของไทยในปัจจุบัน มักจะมีเนื้อหาที่เน้นสำนักของผู้คนที่มีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อม รอบตัว นักเขียนจะเฝ้าดูให้เห็นถึงความสำนักของคนที่มีต่อสังคม ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่ง ของสังคมที่ตนอาศัยอยู่ เรื่องดั้นร่วมสมัยของไทยจึงเน้นกิจกรรมทางด้านสังคมมากกว่า

ที่จะมุ่งแสวงกิจกรรมส่วนตัว (รื่นฤทธิ์ สัจจพันธุ์ 2525 : 67)

นอกจากความเห็นของนักวิชาชีวไทยแล้ว ในศักดิ์ของนักวิชาชีวธรรมกรรมา
ชาวต่างประเทศยังเห็นว่า ธรรมกรรมารวมสมัยของไทย ซึ่งรวมถึงเรื่องสันรวมสมัย
ที่นี้ มีความผูกพันกับสังคมเป็นอย่างมาก บุลเตอร์ นักศึกษาธรรมกรรมาชาวต่างประเทศ
ผู้สนใจศึกษาธรรมกรรมาสมัยของกลุ่มประเทศในเอเชีย ได้แสดงความเห็นที่ธรรมกรรมา
ไทยปัจจุบันไว้ตอนนี้นั่ง สรุปได้ว่า ธรรมกรรมาสมัยใหม่ของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องสัน
รวมสมัยที่เขียนขึ้นหลังปี พ.ศ. 2516 มักเสนอแนวคิดที่นำเสนอในโครงสร้างของสังคม
ในวงกว้าง ถึงแม้ว่าเมื่อพิจารณาในด้านการประพันธ์แล้ว จะมีความอ่อนด้อยในการสร้าง
ตัวละครในเชิงจิตรกรรม แต่ตัวละครในธรรมกรรมาเหล่านี้สละห้อนให้เห็นถึงจากและ
ประสบการณ์ทางค่านสังคม ซึ่งทำให้มีคุณค่าในการวิเคราะห์และศึกษาสังคมไทยได้อย่าง
มาก (บุลเตอร์ 2523 : 70 - 86)

สิ่งที่นำเสนอในภาระนี้เกี่ยวกับเรื่องสันรวมสมัยของไทย คือ ในอดีต งาน
เขียนประเทนี้เคยได้รับความสนใจจากผู้อ่านอย่างมาก เช่น เรื่องสันของ อารินทร์
ปัญจพรค์ ซึ่งได้รับความนิยมจากนักอ่านชาวไทยอย่างแพร่หลาย จนทำให้นักเขียนญี่ปุ่น
ประสบความสำเร็จอย่างสูงในคริสต์ แต่ปรากฏว่าในปัจจุบันธรรมกรรมาประเทนทางฯ
ของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องสันนี้ได้รับความสนใจจากผู้อ่านอย่างมาก ธรรมเกียรติ
กันอธิ นักวิชาชีวธรรมกรรมาไทยได้ให้ขอสังเกตว่า ธรรมกรรมาไทย ในรอบปี 2524
ตอนกลางของเข้า เมื่อเปรียบเทียบปริมาณงานระหว่างธรรมกรรมาทางชาติที่เปลี่ยนภาษา-
ไทย กับงานเขียนที่นักเขียนของไทยผลิตขึ้นเองแล้ว หนังสือแปลก็อยู่ในฐานะรองคลาด
(ธรรมเกียรติ กันอธิ 2525 : 59) นอกจากนี้ กองบรรณาธิการนิตยสาร "ถนน-
หนังสือ" ฉบับเดือนพฤษภาคม 2526 ได้สำรวจความคิดเห็นชาวชีวธรรมกรรมาไทย
ในบทความเรื่อง "มองหนังสือไทยในศตวรรษที่ 3 รัตนโกสินทร์" ในบทความคังกล่าว
มีใจความตอนหนึ่งกล่าวถึงธรรมกรรมาแนวสละห้อนสังคมและการเมืองว่า ในปัจจุบัน
ธรรมกรรมาแนวนี้ไม่เคยมีบทบาทมากนัก ทั้งนี้ เพราะสภาพการเมืองของไทยเปลี่ยนไป

• วรรณกรรมที่สืบทอดเหตุผลทางการเมืองให้หมดความสำคัญลง แม้จะมีผู้พิมพ์ออกมาก็ไม่ได้รับการตอบสนองจากตลาดเท่าที่ควร จนอย่างทุนต้องเดิกงานหรือเปลี่ยนแนวไปเอง ทั้งที่เมื่อก่อนนี้วรรณกรรมในแนวนี้อยู่ในความต้องการของนักอ่านเป็นอย่างสูง (กองบรรณาธิการ ถนนหนังสือ 2526 : 81 - 84) สุชาติ สรัสศ์ศรี นักวิจารณ์วรรณกรรมผู้มีบทบาทในการจัดพิมพ์และจำหน่ายหนังสือถ้วน ได้เปิดเผยไว้ ตลาดเรื่องสั้นในปัจจุบันอยู่ในวงแคบมาก ไม่ประสบความสำเร็จในการจัดจำหน่าย (สุชาติ สรัสศ์ศรี 2525 : 96)

﴿ ขอสังเกตและเห็นด้วยที่กล่าวมาข้างต้นนี้ นับว่าเป็นเรื่องที่ควรแก้ก้างที่ควรแก้ เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะมัญหาที่ว่า ทำไมเรื่องสั้นแนวสังคมจึงไม่เคยได้รับความนิยม จากผู้อ่านในปัจจุบันเหมือนเช่นที่ผ่านมา ทั้งที่เมื่อนี้ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เรื่องสั้น ประเทินนี้สืบท่องภาพสังคมและความกิจของคนร่วมสมัยได้มากที่สุด มัญหานี้จึงนำไปสู่ ขอสังเกตถึงประการหนึ่งว่า การที่เรื่องสั้นรวมสมัยของไทยไม่ได้รับความนิยมจากผู้อ่าน ทั้งๆที่เรื่องสั้นเหล่านี้มีคุณภาพดีเกินในด้านเนื้อหา ซึ่งเป็นการสืบท่องภาพสังคม ก็น่าจะ เป็นเพราะมีความบกพร่องหรือคดอยในด้านศิลปะการประพันธ์ ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งของวรรณกรรมประเทินนี้ จึงไม่สามารถสร้างความประทับใจ แก่อนาไปได้เท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม ขอสังเกตนี้เป็นเพียงสมมุติฐานประการหนึ่ง เท่านั้น แต่ขอเท็จวิจังจะเป็นไปในลักษณะใด ทำเบื้องต้นยังยังที่จะได้ศึกษาวิเคราะห์ต่อไป *

การศึกษานักกวารังนี้จึงมุ่งศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นในแนวสังคม เพื่อศึกษาภาพสืบท่องสังคมไทยที่ปรากฏในเรื่องสั้นเหล่านี้ และเพื่อในการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก็จะพิจารณาคุณค่าทางวรรณคิลป์ของเรื่องสั้นคงกล่าวถ้วน

เรื่องสั้นที่จะนำมาศึกษาวิเคราะห์คือ ชุดรวมเรื่องสั้นที่ สุชาติ สรัสศ์ศรี เป็นบรรณาธิการรวมพิมพ์เผยแพร่ทั้ง 4 ชุด กือ ชุดวันเวลาที่ผ่านเลย ชุดราคำแหงชีวิต ชุดคลื่นหัวใจ และชุดเพชรนำงาม โดยคาดว่าเรื่องสั้นทั้ง 4 ชุดนี้ จะเป็นตัวแทนของเรื่องสั้นแนวสืบท่องภาพสังคมได้ ทั้งนี้ เพราะบรรณาธิการผู้รวมมีเจตนาที่จะรวบรวมเรื่องสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมเป็นส่วนใหญ่ เหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ รวมเรื่องสั้น

หั้ง 4 ชุดนี้ได้รวมจำนวนนักเขียนไว้ถึง 62 นามจากก้า จำนวนเรื่องทั้งหมด 90 เรื่อง ซึ่งน่าจะทำให้เรื่องสันทั้ง 4 ชุดมีความหลากหลาย หั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหา และแนวคิด เพียงพอที่จะเป็นตัวแทนของเรื่องสันร่วมสมัยได้เป็นอย่างดี (สุชาติ สวัสดิ์ศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ลาวณย์ ลังขพันธุานนท์ เป็นผู้ลั่มภาษณ์ ที่ร้านดวงกุมบุค เชนເຕອຣ ສປາມສັກວົງ ເມື່ອວັນທີ 6 ຖຸມພາພັນທຶນ 2527)

ความมุ่งหมายของการศึกษาคนกว้าง

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิเคราะห์เรื่องสันร่วมสมัยแนวสะท้อนสังคมในแง่ท่อใบนี้

1. ภาพสะท้อนสังคมไทยในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา ศศสนา และสภาคีชีวิตความเป็นอยู่ทั่วไป
2. คุณค่าในเชิงวรรณคิลป์

ความสำคัญของการศึกษาคนกว้าง

ผลของการศึกษาคนกว้างครั้งนี้ จะทำให้เกิดความเข้าใจถึงลักษณะและคุณภาพของเรื่องสันแนวสะท้อนสังคมไทย ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาคนกว้างรวมกรรรมประเททเรื่องสัน

ขอกราบบี้องหน

แนวคิดที่เกี่ยวกับสังคมหรือภาพสะท้อนที่ปรากฏในการศึกษาครั้งนี้ เป็นภาพสะท้อนจากทศนะของผู้เขียน ซึ่งอาจจะตรงหรือไม่ตรงตามขอเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ก็ได้

ขอบเขตของการศึกษาคนครัว

ในการศึกษาคนครัวครั้งนี้ จะวิเคราะห์เรื่องสันรวมสมัยๆ “โลกหนังสือ ฉบับ เรื่องสัน” 4 ชุด คือ

๑. ชุดวันเวลาที่บ้านเลข (พ.ศ.2521)
๒. ชุดราคางแห่งชีวิต (พ.ศ.2522)
๓. ชุดกล่นหัวเดิง (พ.ศ.2522)
๔. ชุดเพชรนำงาม (พ.ศ.2523 - 2524)

รายชื่อเรื่องสันและนักเขียนหั้งนมคืกันนี้

๑. ชุดวันเวลาที่บ้านเลข (พ.ศ.2521) มีเรื่องสัน 24 เรื่อง คือ

1.1 วันเวลาที่บ้านเลข	ของ สายไฟ
1.2 กินที่กิกถึงพอ	ของ แมวฉล่า
1.3 หมบาน	ของ สายตะวัน
1.4 บัญสร้าง	ของ วีร์ วรรณรินทร์
1.5 นำใจอันแห่งขอค	ของ เมฆา เกกิจธรรม
1.6 คนสร้างตึก	ของ เกรียง กรรมการ
1.7 วันรับແຜนกรະด้าย	ของ บ.ส.จ.น.
1.8 ชาฟเจาปฏิบัติธรรม	ของ วรพจน์ กิตติภัทรกุล
1.9 กินที่ยังไม่ลินสุก	ของ วรพจน์ ประพันธ์พันธ์
1.10 ไม่มีความเห็น	ของ ศรีลัชนาลัย
1.11 ดูເຊາ	ของ วินด์ ไทรนิมนาล
1.12 คนกับ Crowley	ของ เฉลิมศักดิ์ แหงนงาม
1.13 เจ้าที่	ของ มาดา คำจันทร์
1.14 ເພືອກເຂຍ	ของ ແກ່ຍ ແກວເກມສິ

- 1.15 ขาดกรรມเย็น ของ ศรีโพสพ
- 1.16 กระเบื้องแหลก ของ รตนา รุ่งอักษร
- 1.17 รอยยุกพัน ของ บันทร กลั่นชาร
- 1.18 การเดินทางของแม่เขาและเด็กน้อย ของ ปรีชาพล บุญช่วย
- 1.19 เพื่อน ของ แணนอย พงษ์สามารถ
- 1.20 วันเวลาของสายทอง ของ สมศักดิ วงศ์รูจា
- 1.21 หม้อ ของ พิบูลศักดิ อะครพล
- 1.22 เร้า-เหลาลูกหลวงคนจน ของ คณลัน พงษ์สุธรรม
- 1.23 คนบนเขากวย ของ ไพรัตน์ พรมมนอย
- 1.24 มั่นมากับการเลือกตั้ง ของ ศรีดาวเรือง
2. ชุดราคางานชีวิต (พ.ศ.2522) มีเรื่องสั้น 20 เรื่อง คือ
- 2.1 ราคาแห่งชีวิต ของ อภิเชษฐ์ นาคเจชา
- 2.2 อันเนื่องมาจากศีลธรรม ของ สายสันติ
- 2.3 เกมจักระเปียนสังคม ของ พิเชียร สูญโภู
- 2.4 เที่ยวนะเลนีเจ้าของ ของ อัศวิน ธรรมโธติ
- 2.5 กำไลคอ ของ สำราวน สิงห์
- 2.6 เมื่อที่สุกมาถึง ของ ลีริกุล สุคนธรัตน์
- 2.7 เนื้อนานบุญ ของ ปรีชาพล บุญช่วย
- 2.8 คือความเจ็บปวดและขึ้น ของ สมศักดิ วงศ์รูจា
- 2.9 รถยกที่ไปไหน ของ มาดา คำจันทร์
- 2.10 คนอย่างเราไม่มีเวลารอ ก็อยู่ ของ นิเวศน์ กันไทยราษฎร์
- 2.11 ความในใจของเจ้าป้า ของ วรพล สุทธินันท์
- 2.12 หยดหนึ่งในชนบท ของ คณลัน พงษ์สุธรรม
- 2.13 ไร้คำงานรับ ของ ประมวล มนิโรจน์

- 2.14 ស្នាមឈ្មោះ ខែង ប្រជិទ្យា រៀងរ៉ែនក្នុង
- 2.15 ឯក ខែង មុនីន ចារាន
- 2.16 ភាពអំណើនិត្តិមកេយប់ប័ណ្ណ ខែង ពិនិត្យ ក្នុង
- 2.17 កាម៉ានស្អែក ខែង បិនិភាព
- 2.18 គិកឃុំឯុងខែកៅង ខែង ឱ្យបាបា
- 2.19 ទូរដោ ខែង ប្រារណា បានឲ្យ
- 2.20 ដីនៅ ខែង ប្រារិថ្ស ឯុមផល
3. ឯកតូន្លេអាហារ (ព.ក. ២៥២២) មិនរៀងតួន ២០ រៀង គីឡូ
- 3.1 តូន្លេអាហារ ខែង ធម្ម ឃុំឯុង
- 3.2 ទាន់លេខកេដឹង ខែង ឱ្យវត្ថុ ឱ្យបានឲ្យ
- 3.3 គុណហាម ខែង ធមិត ឱ្យរាយ
- 3.4 ទីហេននៃប៊ូនឯុ ខែង ជាលុង ជំនាញិករ
- 3.5 អំណើនិត្តិវិក ខែង ឱ្យបាបា
- 3.6 ឈាយកោតុទុកទងទីនៃ ខែង ឯុវិត្ស ស៉ោចប៉ុណ្ណោះ
- 3.7 ឈាយស៉ោកម ខែង វិណុ ឈាយនិនាគត
- 3.8 គារក្រុងឱ្យបានឲ្យ ខែង វិវិត វររុនិនុទ្ទិ
- 3.9 សៀបង្គារុញបាប ខែង ក្នុងតាមឯក
- 3.10 ឃុំឯុងនៃកងកែបាប ខែង កោកពុំឯុង ឃុំឯុង
- 3.11 ឈាយទាហ័រ... ខែង ប្រារមវត្ថុ មិនិរទុន
- 3.12 ខាងក្រោមឯក ខែង សមគរ រំរើវិង
- 3.13 ឯុមឃុំឯុង ខែង នាមុន ឯុមឃុំឯុង
- 3.14 ឯុំ... ទីនិត្តិមិត្ត នៃកងកែបាប ខែង សមកក្តី ឯុវិត្សុទ្ទិ
- 3.15 ឈាយតូន្លេខាងក្រោមឯុង ខែង តុលាក្នុង ឯុមឃុំឯុង
- 3.16 ឯុំឯុង ខែង បិនិភាព

- 3.17 แบบเรียนสำหรับผู้ใหญ่เรื่อง "นายเมืองโอนกัลบเป็นนายเดือน"
ของ พิเชียร สุญโณ
- 3.18 ผู้แพ้ ของ ชาติ กอบจิทติ
- 3.19 บุญของยาย ของ ศรีดาวเรือง
- 3.20 ความฝิดครั้งแรกของฤทธิ์ ของ สาวนุ่ม ลิงห์
4. ชุดเพชรน้ำงาม (พ.ศ.2523 - 2524) มีเรื่องสั้น 26 เรื่อง คือ
- 4.1 ไฟที่ไหม้ลง ของ พนม นันพูกษ์
  - 4.2 กระคนาเรือแทก ของ ชังชัย นานะสุ
  - 4.3 พรุ่งนี้ ของ ชาติ กอบจิทติ
  - 4.4 ลูกของแม ของ พิจิก รัตนวา
  - 4.5 เทวีจากกองขยะ ของ วัฒนະ ศรีกษาน
  - 4.6 ลิ้นยางหัก ของ คณสัน พงษ์สุธรรม
  - 4.7 คนหนึ่นฯ ของ ไฟโกรจน์ บุญประกอบ
  - 4.8 โจร ของ วินด์ ไทรนิมพวลด
  - 4.9 ชีวิตของเจ้าทุน ของ ดรุวา
  - 4.10 ชาากแห่งความหวัง ของ ทางบาม
  - 4.11 คืนที่กัลบมาน ของ อรโท
  - 4.12 ชายชราแก้มใส่เดือน ของ สมชาย บำรุงวงศ์
  - 4.13 ความพ่ายแพ่องบูน ของ ชัยจำปา
  - 4.14 เมืองที่ไม่มีวัด ของ ยังชิน
  - 4.15 มีดแล้วสว่าง ของ ศรีดาวเรือง
  - 4.16 ว่าวดีข่าว ของ ประมวล มีโกรจน์
  - 4.17 คือชีวิตและนำท่า ของ เนติมกัล แห่งมงาน
  - 4.18 ถูเป็นนกหนังสือพิมพ์ ของ สมศักดิ์ วงศ์รัฐ

- 4.19 พระปลอม ของ ส้ายตะวัน
- 4.20 จากส่วนลึกของหัวใจ ของ วีร์ วรรณวินทร์
- 4.21 ความตาย ของ มนพ ณอุมหริ
- 4.22 ชุดีประจำคบคืน ของ ปรีชาพล บุญชัย
- 4.23 ผาทอดลายทางกระอก ของ จำลอง ผั้งชลจิตร
- 4.24 แมลงสาบ..ลักพาคนนั้น ของ สายไน
- 4.25 มือที่ทรงกา ของ มาดา คำจันทร์
- 4.26 คำตอบที่ทองตาม ของ แก้ว ลายทอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาคนคว้าครั้งนี้ จะใช้ศัพท์ซึ่งมีความหมายเฉพาะดังท่อไปนี้
 เรื่องสั้นรวมสมัย นายถึง เรื่องสั้นตอนเดียวจบที่พิมพ์รวมเล่มในหนังสือ
 รวมเรื่องสั้น "โลกแห่งนั่งเลือด ฉบับเรื่องสั้น" ที่ สุชาติ สรัสศักดิ์ เป็นบรรณาธิการรวมรวม
 ทั้ง 4 ชุด ซึ่งเป็นเรื่องสั้นที่พิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี 2521 - 2524

ภาษาพลเมืองสังคมไทย นายถึง ลักษณะหรือภาวะของสังคมไทยในด้านต่างๆ
 ซึ่งกลั่นกรองจากประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการของผู้เขียน สะท้อนผ่าน
 เรื่องสั้น

องค์ประกอบ หมายถึง ส่วนทางๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นรูปแบบของเรื่องสั้นเหละเรื่อง
 ได้แก่

1. โครงเรื่อง (plot)
2. แกนเรื่อง (theme)
3. ตัวละคร (characters)
4. ฉาก (setting)

5. บทสนทนา (dialogues)

6. กลวิธีในการแต่ง (techniques)

7. ทางทำนองแต่ง (style)

วรรณคดีปี หมายถึง ศิลปะการประพันธ์ที่เร้าอารมณ์ ก่อให้เกิดความสะเทือนใจ

วิธีดำเนินการศึกษาคนคว้า

การศึกษาคนคว้าครั้งนี้ประกอบด้วยขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 รวบรวมเรื่องสั้นรวมสมัยชุด "โลกหนังสือ ฉบับเรื่องสั้น" ที่ สุชาติ สารสาต์ศรี เป็นบรรณาธิการ ทั้ง 4 ชุด ซึ่งประกอบด้วยเรื่องสั้นทั้งหมด 90 เรื่อง นักเขียนจำนวน 62 นามปากกา

1.2 รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสั้นดังกล่าว เช่น บทวิจารณ์ บทสัมภาษณ์บรรณาธิการผู้รวบรวม

1.3 รวบรวมหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้น ทั้งที่เกี่ยวกับ หลักเกณฑ์ในการศึกษาของคู่ประกอบของเรื่องสั้น หลักเกณฑ์ในการศึกษาวิเคราะห์เชิง วรรณคดีปี ทฤษฎีวรรณคดีกับสังคม และทฤษฎีสัญลักษณ์ จากเอกสารทางๆทั้งของชาวไทย และชาวต่างประเทศ

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ศึกษาเนื้อหาของเรื่องสั้นทั้งหมด เพื่อจัดแยกประเภทของเนื้อหาที่มี ลักษณะรวมกัน ดังนี้

2.1.1 เรื่องสั้นที่มีเนื้อหาสะท้อนภาพสังคม

2.1.2 เรื่องสั้นที่มีเนื้อหาสะท้อนภาพสังคมและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์ สังคม

2.1.3 เรื่องสันที่สะท้อนปัญหาสังคมและเสนอทางออกในการแก้ปัญหา

2.2 ศึกษาความลับพื้นที่ระหว่างเรื่องสันกับองค์ประกอบภายนอก (*extrinsic study*) โดยมุ่งพิจารณาลักษณะการสะท้อนภาพสังคมไทยด้านต่างๆ ที่ปรากฏในเรื่องสัน ทั้งหมด โดยใช้ทฤษฎีวรรณคดีกับลักษณะของเวลาเล็ก (Wellek) และ华伦 (Warren) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เรื่องสันที่มุ่งแต่งแตงโดยใช้ลักษณะ

2.3 ศึกษาองค์ประกอบภายใน (*intrinsic study*) ของเรื่องสัน ทั้งหมด ในด้านคุณค่าทางวรรณคดี โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.3.1 เรื่องสันที่มีคุณค่าดีเกินในทางวรรณคดี

2.3.2 เรื่องสันที่มีคุณค่าเป็นรองในทางวรรณคดี

ในการวิเคราะห์คุณค่าทางวรรณคดีนั้น จะพิจารณาองค์ประกอบของเรื่องสัน ตามหัวข้อดังนี้

1. โครงเรื่อง
2. แกนเรื่อง
3. ตัวละคร
4. ฉาก
5. บทสนทนา
6. กลวิธีในการแต่ง
7. ห่วงท่านองการแต่ง

สำหรับเกณฑ์ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องสันนั้น จะใช้หลักเกณฑ์ที่พระยาอนุมนาราชชันเสนอไว้ใน "การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณคิลป์" พระยาอนุมนาราชชัน 2515 : 1 - 224) ประกอบหลักเกณฑ์การวิเคราะห์องค์ประกอบทางวรรณคดีของ ฤทธาบูรณ์ มัลลิกะมาส (ฤทธาบูรณ์ มัลลิกะมาส 2521 : 7 - 34) ซึ่งจะได้เสนอรายละเอียดสาระและแนวคิดทางๆ ในบทที่ 2 ของงานศึกษาวิจัยนี้

3. ขั้นสรุปผลการศึกษาค้นคว้า

เมื่อศึกษาวิเคราะห์เสร็จสิ้นแล้ว จะดำเนินการขั้นสรุปผลการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

3.1 สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

3.2 ภาระผู้สอนการศึกษาค้นคว้า โดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ (analytical-description) และให้อาลัยและเสนอแนะ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาเรื่องสัมมัญญ์ สุชาติ สรัสศ์ศรี เป็นบรรณาธิการรวมนั้น เท่าที่มีปรากฏอยู่ มีทั้งการแสดงทัศนะของกว้างขวางและการวิจารณ์อย่างลึกซึ้งนั้น ใจ ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ดังนี้

ในบทความเรื่อง "ลักษณะสามแบบของงานวรรณกรรม" ผู้เขียนคือ ไพพิน รุ่งรัตน์ ได้เสนอความเห็นโดยการจัดแบบวรรณกรรมเป็นสามแบบคือ แบบดอกไม้ ได้แก่ วรรณกรรมที่มุ่งให้ความพึงใจแก่ผู้อ่าน มีทั้งความพึงใจที่ไม่เป็นพิษภัยต่อผู้อ่าน และความพึงใจที่มอมเนยผู้อ่านไปในทางที่ไม่ดี แบบที่สองคือแบบกราจากเงา คืองานวรรณกรรมที่เน้นไปในทางการสะท้อนภาพสังคมที่เป็นจริง และแบบสุดท้ายคือแบบโภคไฟ ได้แก่ งานวรรณกรรมที่มีลักษณะซึ่งน่าแวงความกิดให้แก่ผู้อ่าน ในแบบกราจากเงานั้นได้เสนอให้เห็นว่า วรรณกรรมแบบนี้จะสะท้อนภาพสังคมและทัศนะของนักเขียนที่มีต่อสังคมอุปกรณ์ในลักษณะของบัญชาคานทางๆ เช่น เรื่องชุมชนสังคม ของ วิมล ไทรนิมนาด ในหนังสือรวมเรื่องสั้น ชุด "กลืนหัวใจ" สะท้อนปัญหาของคนจนจราจรสู่ที่อยู่ ซึ่งมีมากมายในสังคมเมืองหลวง (ไพพิน รุ่งรัตน์ 2523 : 20 - 29).

ประสิทธิ์ รุ่งเรืองรัตนกุล วิจารณ์เรื่องสั้นในชุด "วันเวลาที่ผ่านเลย" ไว้ในหนังสือ "สายขอร่วมวรรณกรรม" สรุปได้ดังนี้ (ประสิทธิ์ รุ่งเรืองรัตนกุล 2522 : 283 - 294)

เรื่องสั้นที่ครั้นจะจัดรวมไว้ในชุด "วันเวลาที่ผ่านเลย" นั้น

เป็นเรื่องดีของนักเขียนหน้าใหม่ทั้งสิ้น เช่น เรื่อง "วันเวลาที่ผ่านไป" ของ สายไห ผู้เขียนได้สอดใส่เนื้อหาสาระลงในรูปแบบการนำเสนอโดยย่างนาสนใจ เขียนในลักษณะ กึ่งสมจริงกึ่งเหนือจริง เป็นการทดสอบสุราห์วงศ์คนมือเป็ตากับคนเมืองชั้นพากพิงไปถึงการ ทดสอบในเหตุการณ์เดือนกุมภาพันธ์ 2516 สรุนเรื่อง "คืนที่คิดถึงพ่อ" ของ แม้วัดดา เป็นเรื่อง ที่เขียนได้เรียบง่าย แคชวลชาน

เรื่อง "หมูบ้าน" ของ สายตะวัน มีจุดเด่นในการบรรยายและให้รายละเอียด ของผู้บุกเบิกและผู้รุกรานที่เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ และเกี่ยวข้องกับที่วิทช่องชาวบ้าน ให้อย่างนาสนใจ

เรื่อง "บุญสร้าง" ของ วีร วรรณวินทร เป็นเรื่องที่กล่าวถึงความไม่เป็นธรรม ในวงการศึกษาได้อีกແນ່ນหนึ่ง โดยเฉพาะเรื่องของการให้ทุนการศึกษา

เรื่อง "ชาเฟเจาปฏิบัติธรรม" ของ วรพจน์ กิตติภัทรกุล เป็นเรื่องที่เสนอเนื้อหา เดิมคือประลังษ์ที่บิดถือหลักธรรมพิคิตร พร้อมกับเสนอัญหาในบุคคลนิคิตร พุทธศาสนาจะแก้ ปัญหาสังคมให้อย่างสมบูรณ์หรือไม่

เรื่อง "เจ้าที" ของ มาดา คำจันทร์ เป็นเรื่องถึงความถึงความคลอนแคลน ของศรีทชาช่องชาวบ้านที่มีกดเจ้าทีหรือสิ่งที่ก็สิ่งที่ เป็นเรื่องที่เสนอเนื้อหาน่าสนใจ แต่การนำเสนออย่างไม่เด่นนัก

เรื่อง "มาตรฐานเย็น" ของ ศรีโพสพ กล่าวถึงชาวนาที่ถูกโกงและทอง ชุบเสียที่นา เนื่องจากความสมจริงและมีรายละเอียดที่นาเข้าถือ

เรื่อง "การเดินทางของแม่โซ่และเด็กน้อย" ของ ปรีชาพล บุญช่วย เป็น เรื่องที่กล่าวถึงชีวิตและความรักของแม่โซ่ที่พยายามมาตามหาลูกในกรุงเทพฯ เป็นเรื่อง ที่เก็บในการบรรยายให้ความสั่งเทื่อนใจ

เรื่อง "เราเหลือกหลานคนจน" ของ คณัสน พงษ์สุธรรม เป็นเรื่องที่ทำให้ ความเรื่องทางศาสนาและให้ผลสรุปที่น่าคิดมาก

เรื่อง "มันมากับการเดือกหึ้ง" ของ ศรีดาวเรือง ผู้เขียนสามารถสังทอนวิธีคิด

ของชาวบ้าน และวิธีการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ดีที่สุด

เรื่อง "นำใจอันแห่งขอค" ของ เมฆา เถกิงธรรม เป็นเรื่องของการเห็นค่าของเงินมากกว่าความของนำใจ

เรื่อง "คนสร้างศึก" ของ เกเรียง กรรมกร เป็นเรื่องสั้นที่เสนอให้เห็นความชัดแบ่งของกรรมกรกับนายทุน

เรื่อง "วันรับแผนกระดับ" ของ บ.ส.จ.น. เป็นเรื่องที่เสนอเนื้อหาเดียวกับการศึกษาและการทำงานของผู้ใหญ่ในวงการศึกษา

เรื่อง "พื้นที่ยังไม่ลืมสุด" ของ วรพจน์ ประพนธ์พันธ์ เป็นเรื่องที่มีความคิดเห็นในการบรรยายและให้รายละเอียดไกด์อย่างดี

เรื่อง "ไม่มีความเห็น" ของ ศรีสัชนาลัย เป็นเรื่องของนักศึกษาที่เริ่มมองเห็นปัญหาของสังคม และเห็นว่าปริญญาไม่ใช่สิ่งที่มีค่าเมื่อมองที่เกย์คิด

เรื่อง "คณมนเขากวาย" ของ ไพสน์ พรมน้อย กล่าวถึงชาวนาที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นสายให้คอมมิวนิสต์ ในที่สุดก็ถูกเจ้าหน้าที่จับตัวไปสอบสวนจนหายสาบสูญไป ซึ่งเป็นเรื่องที่นำเสนอให้เรื่องหนึ่ง

ในตอนสุดท้าย ประดิษฐ์ รุ่งเรืองรัตนกุล ไก่สรุปว่า เรื่องลับหง 24 เรื่องในชุด "วันเวลาที่ผ่านไป" ส่วนใหญ่มีเนื้อหาสะท้อนสังคม มีปัญหาทางเศรษฐกิจ และการเมือง อย่างหลากหลาย นับแต่ปัญหาชราวน่า กรรมกร มีปัญหาการศึกษา และปัญหาค่านิยม สิ่งที่นักเขียนพยายามยกขึ้นมากล่าวนั้น เป็นสิ่งที่ไม้อาจปฏิเสธได้ว่าเป็นเรื่องจริง และเกิดขึ้นจริงในสังคมไทยปัจจุบัน

นอกจากความเห็นของนักวิชาการแล้ว นักวิชาการชาติทางประเทศบ้างท่านได้แสดงทัศนะและวิจารณ์เรื่องลับหงในชุดค้างๆ ลักษิต สรวัสดิ์ศรี เป็นผู้รวมเรื่อง

เบนเน迪ก แอนเดอร์สัน นักวิชาการแห่งมหาวิทยาลัยคอร์แนล ให้สัมภาษณ์ปั้นคาน เลิศล้ำอิ่ม ไว และ รศมี เพาเวลล์ของ เกี่ยวกับการเลือกตั้งเรื่องลับหงของไทย

ไปเปลี่ยนภาษาทางประเทศ และได้กล่าวถึงเรื่องสันในชุด "ราคากาแฟชีวิต" 2 เรื่อง ที่เลือกไปเปลี่ยนคำศัพท์เรื่อง "ผืนน้ำและแผนคิน" ของ ประทีป ชุมพล กับเรื่อง "กำไรโค" ของ สำรวม สิงห์ ซึ่งบนเนื้อหาความเห็นเกี่ยวกับเรื่องสันหงส่อง ในแห่งนักเขียนเลือกเรื่องของชนกลุ่มน้อยมาเขียน และสะท้อนมายังทาง ฯ ออกมาน่าดึงดูดวิจารณ์ไว้ (ปนัดดา เลิศล้ำคำ และรัศมี เพาเวลล์อ่อง 2525 : 56-57)

...เรื่องผืนน้ำและแผนคิน และเรื่องกำไรโคที่ผุดคิดถึงนี้ ได้แสดงถึงภาพชนกลุ่มน้อย ในแห่งที่เกี่ยวกับมัญญาในชีวิตของชาห์ที่เป็นจริง ที่เป็นผลมาจากการศูนย์กลาง อย่างเช่น ปราการภูมิท้องเรือประมงนาคใหญ่ ที่เข้าไปแย่งชิงการทำนาหกิน ด้วยวิธีขับปลากะบัดดงเดินทางหากใต้ หรือการที่อาคินไปจากเมืองบุหกันที่อยู่ในที่นั่นนานนาน หรือโครงการอพยพชาวเชาสู่ที่ราบทางภาคเหนือ ที่ทำให้เห็นเมืองอี้มไปถึงแล้วของ "รัฐ" และของ "ระบบพันธุ์ยม"

ส่วนในด้านโครงเรื่องที่หน้า กระชับ สำหรับการให้ภาพของแบบแผนการกำรงชีวิตและปัญหาของชนกลุ่มน้อย บนเนื้อหา แสดงความเห็นไว้ดังนี้ ปนัดดา เลิศล้ำคำ และรัศมี เพาเวลล์อ่อง 2525 : 56 - 57)

...ผุดคิดว่าระหว่างส่องเรื่องที่ผุดเปลี่ยน เรื่องของ ประทีป ชุมพล จะคิดว่าเขาก็คิดถึงชาวเรียนางให้ภาพเฉพาะเจาะจงของแบบชีวิต ฉากภาพ ลักษณะ มัญษาที่เฉพาะเจาะจงสำหรับสังคมชาว畲มาก อย่างการเคลื่อนไหวของอันนี้ในชุมชนในหมู่ของพากชาวเล ซึ่งทั้งหมดความสำคัญที่สุดก็คือ หมอยี่ซึ่งมีให้พอกตัวชาว畲มากที่สุด และได้ใช้อิทธิพลนักหลอกใช้ชาวบ้าน เพราะเข้าได้รับสิ่งน้ำจากพօกคนจนหงส่อง ที่ทำให้เป็นเจ้าพ่อมาเพียงอยู่หนึ่ง

ลักษณะพื้นฐานของเรื่อง เช่นนี้ เป็นโครงเรื่องที่เหมาะสม ใช้จังสำหรับชีวิต สังคมชาวเลอมาก สำหรับเรื่องเกี่ยวกับชาวเขาในภาคเหนือนั้น ในค่ายนา เชื่อนัก เพราะเป็นภาพของพวกราชเช้าที่บ้ายลงมาอยู่ในที่ราบแล้ว ฉะนั้น คุณจึงไม่เห็นพวกราชเช้ากับสุชาติหรือกับไกรรอบช่างเลย พวกราชที่โอดีบฯ อย่างปิงเซนกัน ซึ่งก็อาจจะจริงที่ว่าจะมีคนพื้นเมืองชีวิตแบบนั้นอยู่จริงๆ แต่มันไม่ใช่ความรู้สึกกับคุณอย่างแรงพอ เกี่ยวกับลักษณะในสังคมของพวกราช เกี่ยวกับชีวิตของพวกราชจริงๆ

พลีป คันนิงแ昏 ได้แสดงหัวข้อเรื่อง "ปัญหาชนบทภาคตะวันออกของประเทศไทย" ในนิทรรศการโลกหนังสือ โภยก้าวถึงเรื่องล้านรวมสมัยที่ สุชาติ สรัสศ์ศรี เป็นผู้รวบรวมไว้ ๕ เรื่อง คือ "มนูญ" ของ สายตะวัน เรื่อง "คนบนเขากาวย" ของ ไฟลันต์ พรหมน้อย เรื่อง "มันกับการเดือดตึ้ง" ของ ศรีดาวเรือง เรื่อง "ເຜົອເຂຍ" ของ เกษ แก้วเกษาศรี เรื่อง "คนบนเขากาวย" ของ เนลิมศักดิ์ แห่งมานาม ความเห็นของพลีป สรุปได้ดังนี้ (พลีป คันนิงแ昏 2523 : 91 - 95)

เรื่อง "มนูญ" ของ สายตะวัน เป็นเรื่องเลี้ยดสีสังคม และเป็นการบอกเล่า อย่างทรงปีพ่องมารา ครั้งหนึ่งชีวิตในชนบท เป็นชีวิตที่มีแต่ความสงบสุข แท็ก็ตองพบกับ ความเลื่อมลังอย่างรวดเร็ว เพราการเข้ามาของความเจริญทางเทคโนโลยี ทำให้ สังคมที่สงบสุขหายไปเป็นสังคมเบื้องหลังราย มีมันหาทางๆ เช่น การทำลายป่าไม้ การถลุงเลี้ยดที่ดิน และการเก็บกำไร แท้เนื้อเรื่องไม่ค่อยทรงกับหัวเรื่องมากนัก โดยเฉพาะ ระยะเวลาแห่งความเจริญ เช่น การเข้ามาของรถยนต์ภายนอกส่วนใหญ่เพียงเล็กน้อย ซึ่งความจริงแล้วค่าสนาเข้ามาก่อนนานมาก รวมทั้งสภาพที่เจริญและคงทำอย่างรวดเร็ว ของหมู่บ้านในชนบทที่คล้ายความผันมากกว่า ทำให้คุณเมื่อนิว่า ยังเชื่นจะมุ่งไปสู่กระบวนการทางๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหาแกชนบทจนมากกว่าความสมจริง

เรื่อง "คนบนเขากาวย" ของ ไฟลันต์ พรหมน้อย มีความสมจริงพอสมควร

แสดงให้เห็นว่า การร่วมมือไม่วากม่ายรัฐบาลหรือฝ่ายคอมมิวนิสต์เป็นเรื่องเสื่อมเสียต่อประเทศ และนอกจากรัฐบาลที่ยังลังเลหันต่อการความยุติธรรมของชาวนานาในชนบท ที่ต้องหันหน้าต่อสู้เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างตามกติกาของความแท้จริง แต่การถูกบังคับทางการเมือง แก้เรื่องนี้ผู้เขียนอาจมองข้ามขอเท็จจริงว่า ความจริงแล้วคอมมิวนิสต์ก็กระทำการรายแรงทางด้านศักดิ์ศรีและทรัพย์สินของชาวนานา

เรื่อง "มันกับการเลือกตั้ง" ของ ศรีดาวเรือง เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาประชาธิรัฐในเมืองไทย ผู้เขียนเชื่อว่าการเลือกตั้งสมัยรัฐบาลที่มี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี ทนปี ค.ศ.1976 ชาวนาถูกกลดลงจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง คุยกับลิวิทากาฯ ตัวละครที่สำคัญเป็นหญิงสาวชื่อ ยวง เธอได้ปลุกเร้าความสงสัยให้เกิดขึ้นในหมู่ของชาวนานา เพราะเธอและชาวนาหลายคนไม่มีชื่อในประกาศแจ้งซื้อผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ผู้เขียนจะพยายามไขปัญหาไว้ เพราะผู้เขียนต้องการให้เห็นภาพรวมของการเลือกตั้งที่มีผลกระทบต่อชาวนา การเกิดรัฐประหารบอยาที่ทำให้ต้องมีการเลือกตั้งซึ่งขาดระเบียบวิธีและความแนนอน และครั้งใหญ่ที่มีการเลือกตั้ง ผลที่ออกมาก็คือการกระทบกระทั้ง การให้รายป้ายสี ลดอุดจนการหลอกหลวงทางฯ

เรื่อง "ผีเสื้อขายของเก่า แกวเกยศรี" สะท้อนให้เห็นความทุกข์ที่เกิดจากปัญหาทางอาชญากรรม ความรายจ่ายของโครงการ ความแห้งแล้ง การขาดบริการทางแพทย์ และความไม่ยุติธรรมของข้าราชการที่ชั่วร้าย บัญชาเหล่านี้กล้ายมาเป็นส่วนหนึ่งแห่งวิถีชีวิตของชาวนาชื่อ เยี่ยม และเมียที่สูงภาพหลุดโภรมเพราะໂຮງราย แต่ก็ยังทำงานทุกวัน เมื่อก่อนเขายังมีฐานะดี มีความหลายหลากหลาย แต่ตอนขายเพื่อชำระหนี้สินจนเหลือความตัวสุดท้าย ที่เขากองเหลือไว้ในตัว แต่ก็ถูกโน้มไป ขณะเดียวกันเมียก็ตายไปด้วยโรคร้ายที่ไม่ได้รับการรักษา

เรื่อง "คนกับความยุติธรรม" ของ เนลิมศักดิ์ แห่งนมงาม เชื่อว่าการเผยแพร่หน้าอันระทึกใจระหว่างชาวนาับแกงข้อมูลความยุติธรรม จนกระทั้งเจ้าของความถูกยิงบาดเจ็บแต่ก็ให้ความคืนมา เมื่อตอนความมาลึงบ้านก็พบว่าความในคอกถูกโน้มไปอีก เรื่องนี้

เสนอยปัญหาความทุกข์ยากของชาวชนบท ในค้านทรัพย์สิน และปัญหาที่คืน ซึ่งเกิดขึ้นชุกชุม ในชนบทของไทย

จากที่ศูนย์ของนักวิชาการทางฯ ได้คาดว่ามา จะเห็นได้ว่าเรื่องสันรวมสมัย แนวสะท้อนสังคมในชุกที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ได้เสนอภาพสังคมและปัญหาหลากหลายในสังคมไทยไว้อย่างนาสนใจ และเป็นประเด็นที่ควรแก้การศึกษาวิเคราะห์ตลอดไป

สภาพสังคมไทยในรัฐบาลทูลฯ (พ.ศ. 2515 - พ.ศ. 2524)

สภาพสังคมไทยในรัฐบาลทูลฯ (พ.ศ. 2515 - 2524) มีความเปลี่ยนแปลง และมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นหลายด้านด้วยกัน กล่าวโดยสังเขปได้ดังนี้

1. สภาพทางค้านเศรษฐกิจ ในช่วงปี พ.ศ. 2515 - 2524 สภาพทางเศรษฐกิจของไทยยังอยู่ในภาวะที่ไม่คล่องแฉแจนiso เท่าที่ควร ในช่วง 4 ปีแรกของทูลฯ นี้ เศรษฐกิจโดยทั่วไปบ�งไม่อยู่ในภาวะขาดแคลนมากนัก แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2518 - 2522 สภาพเศรษฐกิจท่องเที่ยวในภาระตอกต่อ ประชารมีรายได้น้อย ซึ่งมีประมาณ 60 - 70 เปอร์เซ็นท์ ของประชากรหั้งหมด สาเหตุสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจตกต่ำคือ การขึ้นราคาน้ำมัน ของกลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมัน การผูกขาดกิจการสินค้าที่จำเป็นในการบริโภค การกำหนดอัตราค่าแรงงานขั้นต่ำ ตลอดจนการขึ้นค่าบริการในด้านสาธารณูปโภคทั่วๆ ทำให้ประชาชาติมีรายได้น้อย นอกจากนี้แล้ว ยังประสบภาวะของคนว่างงานเป็นจำนวนมาก

ในช่วง 2 ปีหลัง คือ พ.ศ. 2522 - 2524 สภาพทางค้านเศรษฐกิจยังคงทรงอยู่ในลักษณะเดิม ประชารมีรายได้น้อย ซึ่งส่วนมากจะได้แก่เกษตรกรและกรรมกร รายได้ต่ำอย่างมาก ถึงแม้จะขึ้นต่อต่อเวลา ทำให้ประชาชูนอยู่ในฐานะยากจนเป็นส่วนมาก (พระศักดิ์ ผ่องแพร 2526 : 342 - 344)

2. สภาพทางค้านการเมือง ในระยะ 10 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2515 - 2524 เป็นช่วงเวลาที่มีความสับสนทางการเมืองไทย มีการเปลี่ยนแปลงทางค้านการเมืองและ

การปักครองหมายครั้ง โดยเนพะใน พ.ศ.2515 - 2520 จัดให้เป็นระยะหัวเสี้ยว
หัวท่อทางการเมืองและการปักครอง ในปี 2516 เกิดการปฏิวัติโดยประชาชน ซึ่งทำการ
ปฏิวัติ เพราะไม่พอใจในการปักครองแบบเบ็ดเตล็ด ของรัฐบาลจอมพลตนนอม กิตติขจร
ในระยะ 3 ปีก่อนการปฏิวัตินั้น รัฐบาลจอมพลตนนอมปักครองแบบเบ็ดเตล็ด และไม่สามารถ
แก้ไขปัญหาต่างๆได้ เช่น บัญหาการคอร์ปชันในวงการข้าราชการ บัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้น
เรื่อยๆ ตลอดจนบัญหาในด้านการเมือง มีการแทรกแซงของบุคคลภายนอกคอมมิวนิสต์ และ
การรุกรานทางการทหารจากพากเพียร ซึ่งเหล่านี้ทำความไม่พอใจแก่ประชาชนส่วนใหญ่
จุดสำคัญที่นำไปสู่การปฏิวัติคือการเรียกร้องรัฐธรรมนูญของกลุ่มนักศึกษาเมื่อปี พ.ศ.2516
เมื่อรัฐบาลไม่สามารถรับรองกับประชาชน จึงทำให้เกิดการจลาจลขึ้น จนทำให้รัฐบาล
จอมพลตนนอม กิตติขจร พ้นสภาพไปในที่สุด

ในร่วงปี พ.ศ.2516 - 2517 มีการเลือกตั้งใหญ่ทั่วประเทศอีกครั้งหนึ่ง
บรรยายถึงทางการเมืองเริ่มมีประชาธิปไตยมากขึ้น แต่รัฐบาลในยุคหลังที่มาจากการ
เลือกตั้งไม่สามารถบริหารประเทศให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นได้ เกิดความขัดแย้งและ
ประสมความล้มเหลวในการบริหารประเทศ จนมีการปฏิวัติและการเลือกตั้งลับกันไปเรื่อยๆ
การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญ และส่งผลกระทบต่อสภาพตั้งคุมมากที่สุด หลังจาก
เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 คือการปฏิวัติเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 โดยการนำของ
พลเรือเอกสังกัด ชุดออย ทำการจัดตั้งรัฐบาลและการดำเนินการปักครองหลังจากนั้น
เป็นทันมา ก็ยังไม่มีลักษณะของการปักครองแบบประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ เนื่องจากมี
การแทรกแซงจากฝ่ายทหารมาโดยตลอด (กรรมการ ห้องบรรณาธิการ และคนอื่นๆ
2525 : 360)

3. สภาพสังคมและความเป็นอยู่โดยทั่วไป ในระหว่างปี พ.ศ.2515 - 2516
ทั่วประเทศจะพบบัญหาการคอร์ปชันและการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ไม่ดีของข้าราชการ
ในระหว่างปี พ.ศ.2518 - 2524 สภาพความเป็นอยู่ของคนส่วนใหญ่ยังไม่ดีขึ้น ในส่วน
กฎหมายโดยเนพะในชั้นที่ส่วนใหญ่ ยังมีบัญหาทางด้านโจรกรรม การลักลอบทำลายป่าใน

และความชัดແຍ້ງທາງການເປື່ອງ ຊຶ່ງມີຜລກະຫບຖອສວສົກພແລະຄວາມເປັນອຸ່ນຂອງປະຊາຊົນ
ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ ຍັງປະສົບກັບຈາກຮຽນຫາຕີ ເຊັ່ນ ກາວະແໜແລ້ງໃນກາຄອືສານ ທໍາໄຫຼັນໃນ
ຫນຍຫກອງພພພະທີ່ທີ່ນີ້ຮູ້ານເຂົ້າມາຫາງານທໍາໃນກຸງເທິພາ ເນື່ອຈາກທໍາກາຣເກມທຣາໄຟໄດ້
ສ່ວນໃນສັກນີ້ເປື່ອງ ຍັງມີມັງຫາເກີ່ຍກັບຄວາມວ່າງຈານ ກາຣກອອາຊໝາກຮມ ບັນຫາໂສເກົ່າ
ທດອຄຈນບັນຫາແລ້ງເລື່ອມໂຮມ ນອກຈາກນີ້ ຍັງມີມັງຫາຄວາມຊັດແຍ້ງຮ່ວ່າງດູກຈຳກັບ
ນາຍຈຳ ທດອຄຈນບັນຫາທາງກຳນົມກາພອນາມີຍ ທີ່ມີມູນໜີ້ວັນປະເທດ ແມ່ວາຮູ້ນາລະຈະ
ພຍາຍາມແກ້ໄຂມັງຫາທ່າງໆ ແຕກໍໄມປະສົບຜລສ໌ເຮົ້າຈເຫາທີ່ກວຣ

ສກາພສັກນີ້ໃຫຍ່ໃນຄ້ານຕາງໆທີ່ກ່າວມານີ້ ມີຄວາມສົນພັນຮັດແລະເກື່ອງຊອງກັນເຮືອງຮາງ
ທີ່ປ່ຽກງູນໃນວຽກງານທີ່ຊັ້ງເກີດຂຶ້ນໃນສັບເດືອກັນ ແລ້ວເນື້ອຫາຂອງວຽກງານກໍສະຫອນໃຫ້ເຫັນ
ກາພສັກນີ້ແນ່ນຸ່ມທ່າງໆ ພາມທັກນະແລະຈິນທາກາຮ້າຂອງນັກເຂົ້າມແຕລະຄນ ທີ່ສື່ວ່າເປັນ
ສມາັກທັນວຽນທີ່ນີ້ຂອງສັກນີ້ ກາຣສົກພາພສະຫອນລົກຈາກເວື່ອງສັນທຶນທີ່ເປັນວຽກງານ
ຮ່າມສົນບັງຈີ່ມີຄວາມນໍາສົນໃຈເປັນອໍາຍັງຢືນ